



Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Arařtırmalar
Year: 5 - Number: 17 p. 289-298, Autumn 2021

İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı'nın İncelemesi Ed. Prof. Dr. G. Leyla Uzun, Hazırlayanlar: Halil Çağlar, Yeliz Rençber, Ebru Can, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

The Book Review of İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.946405>

Kitap İncelemesi / Book Review

Makale Geliş Tarihi / Article Arrival Date
01.06.2021

Makale Kabul Tarihi / Article Accepted Date
27.07.2021

Makale Yayın Tarihi / Article Publication Date
29.09.2021

Asya Studies

Öğr. Gör. Dr. Fikriye Gündüz
Jandarma ve Sahil Güvenlik
Akademisi, Güvenlik Bilimleri
Fakültesi, Yabancı Diller Bölüm
Başkanlığı-Türkçe Birimi
fikriye_1988@hotmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-4530-0600>

Öz

Günümüzde yabancı bir dil bilmenin öğrenciler için gerek eğitim gerekse de iş dünyasında pek çok faydası vardır. Değişen hayat şartları, yabancı dil bilmeyi gerekli kılmıştır. Yabancı dil öğrenirken hedef dil ve ana dili arasındaki benzerlikler öğrencilerin öğrenme isteğini artırmakta, hedef dilin öğrenimini ve öğretimini kolaylaştırmaktadır. Hedef dille ana dili arasında bazı farklılıkların olması olağandır ancak hedef dil ve ana dili arasında alfabe farklılığı da varsa öğrencilerin hedef dili öğrenmesi diğer öğrencilere göre zaman almaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken öğrencilerin yaşadığı sıkıntılardan biri alfabe farklılığından kaynaklanan okuma ve yazma sorunlarıdır. Ankara Üniversitesi TÖMER'deki öğretim görevlileri tarafından hazırlanmış olan "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" öğrencilerin öncelikli olarak okuma yazma sorunlarını çözebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışmada, "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" incelenerek tanıtılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmada tanıtılan kitap Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyacına yönelik olarak hazırlanmıştır. Kitabın öncelikli amacı Suriyeli öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Ancak kitapta dört temel dil becerisini geliştirmeyi amaçlayan etkinlikler de yer almaktadır. Kitabın CEFR (2020)'de yer alan A1 öncesi ve A1 seviyelerindeki kazanımlarla uyumlu olarak hazırlanmış olduğu, görsellerle desteklendiği, Türkçe ve Arapça iki dilli olarak hazırlandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ankara Üniversitesi TÖMER, Kitap Tanıtımı, CEFR (2020)

Abstract

Today, speaking a foreign language has many benefits for learners, both in education and the business world. Changing life conditions made it necessary to speak a foreign language. While learning a foreign language, the similarities between the target language and the native language increase the learning desire of the learners. It is normal to have some differences between the target language and the native language, but if there is a difference in the alphabet between the target language and the native language, it takes time for learners to learn the target language. One of the difficulties experienced by the learners while learning Turkish as a foreign language is the problem of reading and writing caused by the alphabet difference. "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" by Ankara University TÖMER was prepared for this need of the learners. In this study, "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" was reviewed. Document analysis technique, one of the qualitative research methods, is used in this study. The book reviewed in this study has been prepared for the needs of Syrian learners who learn Turkish. The primary purpose of the book is to improve the reading and writing skills of Syrian learners. However, the book also includes activities aimed at improving the four basic language skills. It has been determined that the book has been prepared in accordance with the pre-A1 and A1 levels in the CEFR (2020), supported by visuals, and prepared in Turkish and Arabic bilingually.

Keywords: Ankara University TÖMER, Book Review, CEFR (2020)

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Gündüz, F. (2021). İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı'nın İncelemesi Ed. Prof. Dr. G. Leyla Uzun, Hazırlayanlar: Halil Çağlar, Yeliz Rençber, Ebru Can, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(17), 289-298.

GİRİŞ

Ankara Üniversitesi'nin Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dilbilim bölümünde öğretim üyesi Prof. Dr. G. Leyla Uzun'un editörlüğünde hazırlanan "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" adlı çalışma Suriye'de yaşanan savaş sonrasında Türkiye'ye sığınan Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyacına yöneliktir.

22 Ocak 2021'de basılmış olan kitap, Türkçe ve Arapça olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kitabın birinci bölümü Türkçe ve 136 sayfa olarak hazırlanmıştır. Adı geçen çalışmanın ikinci bölümü ise aynı ünitelerin Arapça yazılmasıyla oluşturulmuştur. Kitabın Türkçe bölümü öğretim görevlisi Halil Çağlar, Yeliz Rençber ve Ebru Can tarafından hazırlanmıştır. Bu bölümün grafik-dizgi ve kapak tasarımı Zuhal Akın'a aittir. Tema kapak çizimlerini ise Serdar Südor yapmıştır. Kitabın Arapça bölümü, Prof. Dr. Gülsün Leyla Uzun'un editörlüğünde Dr. Gülhan Türk tarafından 136 sayfa olarak hazırlanmıştır. Arapça bölümünün Grafik-Dizgi ve Kapak Tasarımını Zuhal Akın, tema kapak çizimlerini ise yine Serdar Südor yapmıştır.

Eser; yazar listesi, ön söz ve içindekiler bölümü ile başlamaktadır. Ön sözde, Ankara Üniversitesi TÖMER'in 1984 yılında kurulmasıyla birlikte "Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal Politikalara" katkıda bulunmayı ilke edindiği, mültecilerin ya da Türkiye'de geçici koruma altına alınmış kişilerin buldukları toplum içinde kendilerini açık ve net olarak ifade edebilme yeterliğini kazanmış bireyler olmasına katkı sağlamayı hedeflediği belirtilmiştir. Ankara Üniversitesi TÖMER'in "Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere" yönelik projelerde pek çok Suriyeli vatandaşa okuryazarlık kazandırmayı amaçladıkları, bu çalışmalar sonucunda Ankara Üniversitesi TÖMER'in elde ettiği birikimi kullanarak adı geçen kitabın hazırlandığı belirtilmiştir (Uzun, 2021:3).

"İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" bu çalışmada doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Doküman analizi, yazılı belgeleri sistematik bir şekilde incelemek için kullanılmakta olan nitel bir araştırma yöntemidir (Wach, 2013; Akt. Kıral, 2020). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyalleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda kullanılan diğer yöntemlerde olduğu gibi doküman analizinde de bir anlam çıkarmak, konu hakkında bir anlayış oluşturmak, deneysel bilginin geliştirilmesi için verilerin incelenmesi ve yorumlanması gerekmektedir (Corbin ve Strauss, 2008; Akt. Kıral, 2020).

İncelenen kitapta iki özellik dikkat çekmektedir. Bu özelliklerden birincisi, kitabın iki dilli olmasıdır. Alan yazında iki dilli kitaplar bulunmaktadır. Bu kitaplara Flores (1964)'ın İspanyolca-İngilizce iki dilli hikâye kitabı, Appelbaum (2011)'ün İtalyanca-İngilizce şiirlerden, hikâyelerden, felsefi ve tarihi metinlerden oluşan kitapları örnek olarak verilebilir. Ancak söz konusu kitaplar okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak hazırlanmış, diğer becerilerin geliştirilmesine yönelik etkinlikler söz konusu çalışmalarda yer almamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hedef dilin yardımcı bir dil vasıtasıyla kullanımı Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe ders kitaplarında görülmektedir. Ancak Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe ders kitaplarında bu durum sadece dil bilgisi terimlerinin verilmesinde ve dil bilgisine yönelik bazı açıklamalarda kullanılmıştır. Örneğin, adı geçen ders kitabının A1 seviyesinde "Belirtisiz İsim Tamlaması" konusunda şu şekilde bir açıklama görülmektedir: "*Tamlayanı yalın hâlde (eksiz) bulunan, tamlananı 3. tekil kişi iyelik ekini (-i/-si) alan tamlamalardır. Bu tamlama bir nesnenin türünü ve adını gösterir. These compound nouns indicate either the name of an object (Boğaz Köprüsü (The Bosphorus Bridge)) or the sort, type or category to which an object belongs (mercimek çorbası (Lentil Soup) or diş fırçası (toothbrush). As possession is not involved, the determiner does not take any possessive suffixes. However, unlike English, the determined noun is supposed to take -i/-si suffix to form an indefinite compound noun* (Bölükbaş ve Yılmaz, 2020: 108). Alan yazında iki dilli kitaplara İngilizce-Türkçe dil bilgisi anlatımlarının olduğu, Türk öğrencilerin İngilizce dil bilgisi yapılarını anlamaları için hazırlanmış İngilizce dil bilgisi kitapları da örnek olarak verilebilir (Buz, 2002; Karakuzu ve Takkaç, 2011 gibi.)

Kitapta dikkat çeken ikinci özellik ise öğrencilerin Latin alfabesi ile okuma-yazma öğrenirken başlangıçta yaptıkları çizgi çalışmalarına kitapta bolca yer vermesidir. Bu yönüyle kitabın alan yazın için önemli olduğu görülmektedir.

"İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı" adlı kitap on altı üniteden oluşmaktadır. Kitapta öncelikli olarak öğrencilerin Latin harflerini öğrenmeleri amaçlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Çiftçi ve Demirci (2019), Şengül (2014) gibi çalışmalarda da belirtildiği gibi alfabe farklılığından kaynaklanan bazı

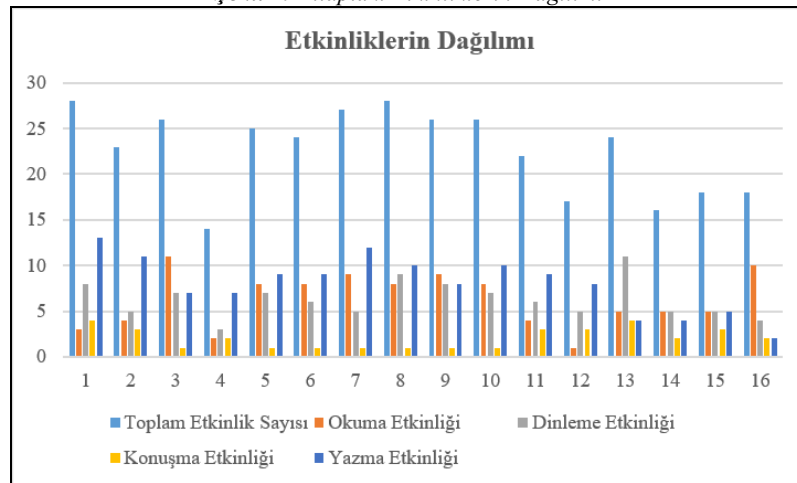
sorunlar yaşanabilmektedir. Kitabın bu anlamda alandaki önemli bir soruna dikkat çektiği, on ikinci üniteye kadar harflerin öğretimine ağırlık verdiği görülmektedir. Kitapta yer alan her ünite dinleme çalışmasıyla başlamaktadır. Alan yazında Altunkaya (2018), Kurudayıoğlu ve Zorpuzan (2018), Melanlıoğlu (2016) gibi çalışmalarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin öneminden ve dinleme çalışmaları etkinliklerinden bahsedilmiştir. İncelenen kitapta da her üniteye dinleme becerisiyle başlanması; dinleme becerisine önem verildiğini, Suriyeli öğrencilere başlangıçta dinleme becerisiyle konunun sezdirilmeye çalışıldığı ve öğrencilerin daha fazla dinleme etkinliği ile karşılaştırılmak istendiği görülmektedir. Kitapta yer alan ünitelerin etkinlik sayıları, üniteye göre değişmektedir. Ünitelerde yer alan etkinlikler şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 1: Kitapta Yer Alan Etkinlik Sayısı ve Etkinliklerin Dağılımı¹

Ünite	Ünitenin Adı	Toplam Etkinlik Sayısı	Okuma Etkinliği	Dinleme Etkinliği	Konuşma Etkinliği	Yazma Etkinliği
1. Ünite	Merhaba	28	3	8	4	13
2. Ünite	Ailem	23	4	5	3	11
3. Ünite	Evim	26	11	7	1	7
4. Ünite	Sayılar	14	2	3	2	7
5. Ünite	Sokakta	25	8	7	1	9
6. Ünite	Nasılsın?	24	8	6	1	9
7. Ünite	Ne Yiyoruz? Ne İçiyoruz?	27	9	5	1	12
8. Ünite	Meslekler	28	8	9	1	10
9. Ünite	Kursta	26	9	8	1	8
10. Ünite	Renkler	26	8	7	1	10
11. Ünite	Saatler	22	4	6	3	9
12. Ünite	Günler ve Aylar	17	1	5	3	8
13. Ünite	Alışveriş	24	5	11	4	4
14. Ünite	Kıyafetler	16	5	5	2	4
15. Ünite	Bir Günüm	18	5	5	3	5
16. Ünite	Boş Zamanım	18	10	4	2	2

Tabloda yer alan etkinliklerin dağılımı Şekil 1'deki grafikte gösterilmiştir:

Şekil 1: Kitaptaki Etkinliklerin Dağılımı



¹Bu tabloda etkinliklerin becerilere göre dağılımları etkinliğin birinci amaçları göz önüne alınarak yazılmıştır. Örneğin dinleme etkinliğinin birinci amacı dinlediğini anlama olduğu için dinleme etkinliği olarak hesaplanmış, aynı etkinlikle ilgili konuşma etkinlikleri konuşma etkinliğine dâhil edilmemiştir. Kitapta yer alan harfi ya da sözcüğü bulma etkinlikleri ve eşleştirme etkinlikleri okuma becerisi içerisinde değerlendirilmiştir.

Kitapta sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma olmak üzere iki konuşma türünde, konuşma etkinliği hazırlandığı görülmektedir. Söz konusu konuşma etkinliklerinin iki şekilde tasarlanması CEFR (2020)'de yer alan "Overall oral production" ve "Conversation" bölümlerindeki kazanımlarla da uyumludur. CEFR (2020)'deki kazanımlar şu şekilde belirtilebilir:

Tablo 2: CEFR (2020) A1 Öncesi Konuşma Becerisi Yeterlikleri

Konuşma Becerisi	Kazanımlar
Karşılıklı Konuşma	Basit selamları tanıyabilir. İnsanları selamlayabilir, adını söyleyebilir ve basit bir şekilde onlara veda edebilir.
Sözlü Anlatım	Kısa, formüsel ifadeler kullanarak kendini tanıtabilir, günlük rutinler hakkında kısa ifadeler üretebilir. "Evet", "Hayır", "Affedersiniz", "Lütfen", "Teşekkürler", "Hayır, teşekkürler", "Üzgünüm" gibi temel, formüle dayalı ifadeleri anlayabilir ve bu ifadeleri kullanabilir.

Kitaptaki Ünitelerin İncelenmesi

1. Ünite

Kitabın birinci ünitesi "Merhaba" başlığını taşımaktadır. Bu ünite, öğrencilerin adını yazması ve selamlaşma ifadelerini öğrenmesi amaçlanmıştır. Üçüncü etkinlikten itibaren çizgi çalışmalarına ve E, L, A harflerinin yazımına ağırlık verilmiştir.

2. Ünite

Kitabın ikinci ünitesinin adı "Ailem"dir. Ünite, dinleme çalışmasıyla başlamaktadır. Dinleme çalışmasını "Yeni Sözcükler" bölümü takip etmekte ve aile üyeleri "Bu kim?" kalıbıyla öğretilmektedir. İkinci ünite çizgi çalışmalarına devam edilmiş olup K, İ, N harflerinin öğretilmesine yer verilmiştir. Bu çalışmalar dinleme etkinliği takip etmiştir. Öğrencilerin ailelerini tanıtabilmeleri için cümle kalıpları verilmiş, öğrencilerin ailelerini tanıtmaları istenmiştir.

3. Ünite

Üçüncü ünite "Evim" başlığını taşımaktadır. Ünite, dinleme etkinliği ile başlamakta ve dinleme etkinliğinin sonrasında öğretilmesi hedeflenen sözcükler yer almaktadır. Bu ünite O, M, U harfleri verilmiş olup öğrencilerin daha önce öğrendikleri harflerle oluşturulan sözcükleri okumaları istenmiştir. Ünite "Bu, şu, o ne?" kalıbı verilmiş ve resimlerle "Bu ne?" ve "Bu kim?" sorularının eşleştirilmesi amaçlanmıştır. Ünitenin son etkinliği salon ve yatak odasında yer alan eşyaların etkinlikte verilen görsellerle eşleştirilmesidir.

4. Ünite

Dördüncü ünite "Sayılar" başlığında olup ünite yine bir dinleme etkinliği ile başlamıştır. Dinleme etkinliğinin altında rakamlar verilmiştir. Ünite "Kaç tane var?" soru kalıbının öğretilmesi amaçlanmıştır. Ünitenin diğer etkinlikleri de görsellerdeki nesnelere sayabilme, bunları yazılı olarak ifade edebilme ve rakamları tanıyabilme etkinliklerine ayrılmıştır.

5. Ünite

"Sokakta" başlığını taşıyan beşinci ünite, öğrencilerin sokakta yürürken görebilecekleri nesnelere ve yerlerin öğretilmesini amaçlamıştır. Bu ünite; burada, şurada, orada yapılarına yer verilmiştir. Ünite T, Ü ve Y harfleri verilmiş, daha önce öğretilen harflerle sözcükler türetilmiştir.

6. Ünite

Altıncı ünite "Nasılsın?" başlığını taşımaktadır. Ünite, sıfatların öğretilmesi amaçlanmıştır. "Nasılsın? ve Bugün hava nasıl?" gibi soru kalıplarıyla bu soru kalıplarının cevaplarına yer verilmiştir.

Ünite Ö, R ve I harflerinin öğretimi gerçekleştirilmiştir. Bu harflerle birlikte sözcükler yazılmış, öğrencilerin okuma ve yazma becerisini geliştirecek etkinliklere yer verilmiştir.

7. Ünite

Yedinci ünitenin başlığı “Ne yiyoruz? Ne içiyoruz?” dur. Ünite, daha önceki ünitelerde olduğu gibi dinleme etkinliği ile başlamıştır. Ünite “Ne yiyorsun?” “Ne içiyorsun?” “Ne istiyorsun?” soru kalıplarına yönelik sözcüklerin öğretimi amaçlanmıştır. Ünite D, S ve B harfleri öğretilmiş, bu harflerin tanınmasını sağlayacak sözcüklerin yazımına ve harflerin birleşimiyle ortaya çıkan sözcükleri okuma çalışmalarına yer verilmiştir. Ünite yiyecek ve içecek kavram alanlarının ayırımına yer verilmiş, öğrencilerin bu kavram alanında yer alan temel sözcükleri tanınması istenmiştir. Söz konusu durumun sebebi Barın (2003)’ın da çalışmasında belirttiği temel söz varlığının öğrencilere kazandırması ile ilgilidir. Ünite yer verilen yiyecek ve içecek adları temel söz varlığının içerisinde değerlendirilen günlük hayatla ilgili sözcüklerdir.

8. Ünite

Sekizinci ünite “Meslekler” başlığını taşımaktadır. Ünite yer alan yeni sözcükler, meslek adları şeklinde verilmiştir. Ünite “Siz ne iş yapıyorsunuz?” ve “O ne iş yapıyor?” soru kalıplarının öğretimi amaçlanmıştır. Ünitenin ikinci etkinliği alfabede yer alan harflerin verildiği bir listeden oluşmaktadır. Öğretimi gerçekleştirilmeyen harfler kırmızı renk ile gösterilmiştir. Öğretimi gerçekleştirilen harflerin ise yanına görseller eklenmiştir. Öğrencilerden kutuda daha önce verilen harfleri görsellerle eşleştirmeleri istenmiştir. Bu ünite Z, Ç ve G harfleri öğretilmiştir.

9. Ünite

“Kurstā” başlığını taşıyan dokuzuncu ünite “ad, soyadı, adres, sokak, mahalle, memur, görevli, form” sözcükleri yeni sözcükler olarak verilmiştir. Bu bölümde “Adınız ne?” “Nerede otuyorsunuz?” soru kalıpları verilmiştir. Bu ünite Ş, C ve P harflerinin öğretimi gerçekleştirilmiştir. Ünitenin on sekizinci etkinliğinde ad, soyadı, doğum tarihi, doğum yeri ve adres bilgilerinin yer aldığı bir form verilmiş, öğrencilerin bu formu okumaları ve bu formla ilgili konuşmaları istenmiştir. Bu etkinliği, iki dinleme etkinliği takip etmektedir. Söz konusu dinleme etkinliklerinde öğretilen söz varlığına dair bilgilerin doldurulması istenmiştir. Ünitenin yirmi ikinci ve yirmi üçüncü etkinlikleri yazma becerisini geliştirmeye ayrılmıştır.

10. Ünite

Kitabın onuncu ünitesi “Renkler” başlığını taşımaktadır. Ünite yeni sözcükler olarak renk adları verilmektedir. Bu ünite “Vazo ne renk?” ve “En sevdiğin renk ne?” soru kalıplarının öğretimi amaçlanmıştır. H, V, F ve J harfleri öğretilmiştir. Öğrencilerden renkleri yazmaları ve harfleri eksik verilen sözcükleri tamamlamaları istenmiştir. Ünitenin yirmi ikinci etkinliğinde; öğrencilerin görsellerle sözcükleri eşleştirmeleri istenmiş, yirmi üçüncü etkinlikte ise öğrencilerden yirmi ikinci etkinlikte yer alan görsellerin renklerini yazmaları istenmiştir. Ünitenin yirmi dördüncü ve yirmi beşinci etkinliği dinleme çalışmasına ayrılrken ünitenin son etkinliği görselde yer alan nesnelerin renklerinin belirtilmesini isteyen bir konuşma etkinliğidir.

11. Ünite

“Saatler” başlığını taşıyan on birinci ünite saatlerin söylenmesi amaçlanmıştır. Yeni sözcükler olarak saatlerin söylenmesine yönelik kalıplara yer verilmiş ve “Saat kaç?” “Saat kaçta?” “Ne zaman?” soru kalıplarının öğretimi gerçekleştirilmiştir. Bu ünite Ğ harfi öğretilmiştir. Öğrencilerin etkinlikte verilen sayıları yazmaları istenmiştir. On birinci ünitenin dokuzuncu ünitesinden itibaren saat görsellerinin yer aldığı etkinliklerde öğrencilerin saatleri söylemeleri ve yazmaları istenmiştir. Kitabın altıncı etkinliğinde “Ne zaman geliyor?” soru kalıbı verilmiş, öğrencilerden etkinlikte geçen saatleri dinleyerek cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Ünitenin on sekizinci etkinliği yerleri karışık bir şekilde verilen sözcükleri doğru yere koyarak cümle kurmalarını sağlamak üzere hazırlanmıştır. Ünitenin son etkinliği, saatlerin kullanımına yönelik diyalog geliştirmeyi hedefleyen bir konuşma etkinliğidir.

12. Ünite

On ikinci ünite “Günler ve Aylar” başlığını taşımaktadır. Bu ünite, yeni sözcükler olarak günler ve aylar verilmiştir. Ünite “Bugün ne?”, “Parti hangi gün?” “Hangi günler tatil?” “Nisanda hava nasıl?” gibi soru kalıplarına yer verilmiştir. Ünite, mevsimlerin ve ayların öğretimi yapılmıştır. “Hangi ayda doğdu?” soru kalıbı verilmiştir. Ünitenin son etkinliğinde öğrencilerden görseldeki resimleri kullanarak ne zaman, ne yaptıklarını yazmaları istenmiştir.

13. Ünite

On üçüncü ünite “Alışveriş” başlığını taşımaktadır. Ünitenin yeni sözcükleri; “sebze, meyve, elma, muz, çilek, patates ve domates” olarak verilmiştir. “Ne istiyorsunuz?”, “Ne kadar?” soru kalıpları ünite öğretilmesi hedeflenen kalıplardandır. Ünite hedeflenen diğer bir kazanım ise öğrencilerin iki basamaklı sayıları okuyup yazabilmeleri ve bu sayıları dinlediklerinde anlayabilmeleridir. Ünitenin yirminci etkinliği “Kaç yaşındasın?” soru kalıbının anlaşılıp cevap verilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Ünite yer alan daha sonraki etkinlik, öğrencilerin telefon numarasını anlayıp söyleyebilmeleri için hazırlanmıştır.

14. Ünite

On dördüncü ünite, “Kıyafetler” başlığını taşımaktadır. Ünite öğretilmesi hedeflenen yeni sözcükler “kazak, etek, elbise, tişört, pantolon, gömlek, ceket, şort, ayakkabı, adam, kadın, çocuk, uzun saçlı-kısa saçlı, uzun boylu-kısa boylu, yaşlı-genç, şişman-zayıf, sarı-kahverengi-siyah-beyaz saç” şeklindedir. Ünite alışverişle ilgili bir diyaloga yer verilmiştir. Bu ünite, insanların birbirlerini tarif edebilecekleri kalıplara yer verilmiştir. Ünite ayrıca alışveriş merkezlerinde yer alan uyarı işaretlerinin anlamları, bu işaretlerin görsellerle eşleştirilmesi de öğrencilere kazandırılması gereken bir kazanım olarak görülmektedir. Ünitenin son etkinliği “Afiyet olsun, geçmiş olsun, kolay gelsin, hayırlı olsun” kalıplarının öğretimi üzerinedir.

15. Ünite

“Bir Günüm” başlığını taşıyan on beşinci ünite, günlük rutinle ilgili sözcüklere yer verilmiştir. Ünite “Bir günde neler yapıyorsun?” soru kalıbının öğretilmesi hedeflenmiş, ünite, günlük aktiviteler görsellerle verilmiştir. Ünitenin son etkinliği bir konuşma etkinliğidir. Bu etkinlikte öğrencilerin “Nerede oturuyorsun?” soru kalıbına cevap vermeleri istenmiştir.

16. Ünite

“Boş Zamanım” başlıklı on altıncı ünite “futbol oynamak, kitap okumak, müzik dinlemek, dans etmek, resim yapmak” gibi kalıpların öğretimi amaçlanmıştır. Şimdiki zamanda olumlu ve olumsuz cümleler sezdirme yöntemi ile kazandırılmak istenmiştir. Ünite kişi zamirleri verilmiş, kişi zamirlerine göre şimdiki zamanda cümle kalıplarının eşleştirilmesi istenmiştir. Ünitenin son etkinliği dinleme çalışmasıdır. Öğrencilerin dinlediklerini boş bırakılan metinde yazmaları istenmiştir. On beşinci ve on altıncı ünitelerin öğrencilerin günlük aktivitelerini ve rutinlerini ifade edebilme noktasında yabancı dil öğretiminde yakından uzağa ilkesine uygun olarak hareket ettiği tespit edilmektedir.

Arapça Bölümü

On altıncı üniteden sonra kitabın Arapça bölümü başlamaktadır. Kitabın Arapça bölümü, Türkçe bölümünde yer alan konulara paralel bir şekilde hazırlanmış, öğrencilerin öğrendikleri yapıları karşılaştırması sağlanmıştır. Bu anlamda alan yazında yer alan iki dilli okuma kitaplarından farklı olarak ikinci dilin ayrı bir bölüm olarak yer aldığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

“İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı” adlı kitabın yabancı öğrencilere Türkçe öğretmek için hazırlanan Türkçe öğretim setlerinden farklı bir amaca hizmet ettiği, iki dilli bir kitap olduğu, öğrencilere okuryazarlık kazandırmayı amaçladığı görülmektedir. Bu hâliyle kitabın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Latin alfabesinin öğretilmesi noktasında yaşanan sorunları gidermede, Suriyeli öğrenciler özelinde alfabe

farklılığından kaynaklı sorunlar yaşayan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılama noktasında faydalı bir olacağı düşünülmektedir.

Şu anda Türkiye’de ve yurt dışında yabancı öğrencilere Türkçe öğretmek için çeşitli Türkçe öğretim setleri kullanılmaktadır. Ankara Üniversitesi TÖMER’in hazırlamış olduğu Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Öğretim seti, yabancı öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılmakta olan öğretim setlerinden biridir. Ankara Üniversitesi TÖMER’in hazırladığı bu iki kitap; “İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı” ve “Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Öğretim Setleri” karşılaştırıldığında şu bilgiler elde edilebilir:

Tablo 3: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 Kitabı ve İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabının Karşılaştırılması

Kitapların Özellikleri	Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti	İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı
Ünite Sayısı	12 üniteden oluşmaktadır. Her ünite 3 modüle ayrılmıştır.	16 üniteden oluşmaktadır. Kitap modüllere ayrılmamıştır.
Becerilere Yönelik Etkinlikler	Dört temel becerinin geliştirilmesine ve dil bilgisi öğretimine yönelik etkinlikler bulunmaktadır.	Dört temel becerinin geliştirilmesine ve dil bilgisi öğretimine yönelik etkinlikler bulunmakla beraber okuma ve yazma öğretimine ağırlık verilmiştir.
Dil bilgisi Öğretimi	Dil bilgisi konuları tablolar hâlinde verilmiş ve boşluk doldurma etkinlikleriyle pekiştirilmiştir.	Dil bilgisi konuları sezdirme yoluyla verilmiştir. Dil bilgisi tabloları kitapta yer almamıştır.
Dinleme Etkinlikleri	54 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Üniteler okuma, dinleme ya da görsellerden hareketle konuşma etkinlikleri ile başlamaktadır.	101 adet dinleme etkinliği bulunmaktadır. Her ünite dinleme etkinliği ile başlamaktadır.
Okuma Etkinlikleri	58 adet okuma etkinliği bulunmaktadır.	100 adet okuma etkinliği bulunmaktadır.
Yazma Etkinlikleri	27 adet paragraf ya da kompozisyon yazma becerisine yönelik yazma etkinliği bulunmaktadır.	128 adet harf yazma, cümle ve form tamamlama, paragraf yazma etkinliği bulunmaktadır.
Konuşma Etkinlikleri	46 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma etkinlikleri sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma olarak hazırlanmıştır.	33 adet konuşma etkinliği bulunmaktadır. Konuşma etkinlikleri sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma olarak hazırlanmıştır.
Çalışma Kitabı	Çalışma kitabı 12 üniteden oluşmaktadır. Her ünite 3 modüle ayrılmıştır. Dört temel beceriye yönelik etkinlikler yer almaktadır.	Kitabın çalışma kitabı şu anda bulunmamaktadır.

İncelenen kitap, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan diğer Türkçe öğretim setleri ile temalar açısından karşılaştırıldığında ise şu bilgilere ulaşılabilir:

Tablo 4: İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabının Diğer Türkçe Öğretim Setleri ile Temalar Açısından Karşılaştırılması

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı A1 Seviyesi	Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti A1 Seviyesi	Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 Seviyesi	İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı	Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1-A2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Merhaba 2. Nerede? 3. Ne yapıyorsun ? 4. Benim Dünyam 5. Zaman Zaman 6. Çevremiz ve Biz 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merhaba 2. Nerede, Ne zaman, Nasıl? 3. Dikkat 4. Teknik İşlemler 5. Nasıl Giderim? 6. İletişim Kuruyorum 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tanışma 2. Ailemiz 3. Günlük Hayat 4. Çevremiz 5. Meslekler 6. Ulaşım 7. İletişim 8. Tatil 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merhaba 2. Ailem 3. Evim 4. Sayılar 5. Sokakta 6. Nasılsın? 7. Ne Yiyoruz? Ne İçiyoruz? 8. Meslekler 9. Kursta 10. Renkler 11. Saatler 12. Günler ve Aylar 13. Alışveriş 14. Kıyafetler 15. Bir Günüm 16. Boş Zamanım 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merhaba 2. Günlük Hayat 3. Yakın Çevremiz 4. Zaman Geçiyor 5. Afiyet Olsun 6. Bürokrasi Her Yerde 7. Gelecek de Bir Gün Gelecek 8. Rivayet Odur Ki... 9. Farklı Dünyalar 10. Medya 11. Sağlıklı Yaşam 12. Yolculuk

Tablo 4'ten de görüleceği üzere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan mevcut ders kitapları incelendiğinde A1 seviyesinde malzemeler geliştirildiği, her ders kitabının tanışma diyalogları ile başladığı, yakından uzağa ilişkisi ile temaların verildiği görülmektedir. Ünite sayıları değişse de tüm ders kitaplarının CEFR'de belirlenen ölçütlere göre dört temel beceri dikkate alınarak hazırlandığı bu nedenle temaların birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir. "İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı'nın ise A1 öncesi seviyeye yönelik olarak hazırlandığı ve kitapta yer alan kazanımların CEFR (2020)'de A1 öncesi seviyedeki "Kısa, çok basit soruları ve ifadeleri yavaş söylendiği, görseller ve beden diliyle desteklendiği takdirde anlayabilir. Açık ve yavaş bir şekilde iletilmeleri koşuluyla, günlük, tanıdık kelimeleri / işaretleri, basit talimatları anlayabilir. Haftanın günlerini, sayılarını, fiyatları, tarihleri yavaş söylendiği takdirde anlayabilir." paralel olduğu tespit edilmektedir. Aynı şekilde incelenen kitabın A1 öncesi okuryazarlık öncesi ve okuryazar olmayanlara yönelik hazırlanan A1 öncesi Başvuru Rehberi'ndeki okuma becerisine yönelik "Sesbilimsel farkındalık geliştirmeye başlar. Ses-yazı birim ayrımıyla ilgili farkındalık geliştirmeye başlar. Yazı- ses dizgesi ile ilgili farkındalık geliştirmeye başlar. Yazıbirimleri tanımaya ve okumaya başlar. Bazı sözcükleri ilk bakışta tanımaya başlar." Sözel alımlama becerisine yönelik "Yalın sözcük ve ifadelerin sözlü biçimini ayırt etmeye başlar. Sesbilimsel farkındalık kazanmaya başlar. Soru ezgisini ayırt etmeye başlar. Sözcüklerin başlangıç ve bitişlerini ayırt etmeye başlar. Yazı dili ile konuşma dili farkını ayırt etmeye başlar", sözlü üretim becerisine yönelik "Yeni duyduğu kısa sözcükleri ve ifadeleri tekrar etmeye başlar (merhaba, benim adım...). Yalın tümceleri tekrar etmeye başlar. Tanıdığı sesleri yeniden üretmeye başlar. Yeni duyduğu kısa sözcükleri ve ifadeleri tekrar etmeye başlar. Eğer yardım edilirse yalın tümceleri ifade etmeye başlar. Sık duyduğu sesleri üretmeye başlar (ana dili aktarımları eşliğinde). Soru ezgisini kullanmaya başlar (Yarın? Dün? Kaç? Var mı?), yazma becerisine yönelik Yazıbirimi yazılış yönüne uygun olarak yazar. Kısa sözcükleri, seslemleri ve kısaltmaları (al, el, kal, kalk, TV...) kopyalar/ yazmaya başlar/yazar. Yardım edilirse kısa sözcükleri, seslemleri ya da bilindik sözcükleri dinledikten sonra yazmaya başlar/ yazar. Yazıbirimi yazılış yönüne uygun olarak yazar. Kısa sözcükleri, seslemleri ve kısaltmaları (al, el, kal, kalk, TV...) kopyalar/ yazmaya başlar/ yazar." kazanımları ile de uyumlu olduğu görülmektedir (Polat vd., 2017). Bu hâliyle incelenen kitabın seviye ve hedef kitlenin ihtiyaçları açısından, alan yazındaki Türkçe öğretim setlerinden farklı bir çalışma olduğu tespit edilmektedir.

Kitap, “Kıyafetler” başlığını taşıyan ünite adının, üniteye yer alan kalıpları kapsayıcı olmaması noktasında eleştirilebilir. Çünkü üniteye yer alan “Afıyet olsun, geçmiş olsun, kolay gelsin, hayırlı olsun” kalıplarının öğretimi ünitenin adıyla pek uyumlu görülmemektedir. Bu kalıplar başka bir ünitenin içerisinde yer alabilir. Aynı şekilde üniteye, kişilerin fiziksel özelliklerinin verilmesi (uzun saçlı-kısa saçlı, uzun boylu-kısa boylu, yaşlı-genç, şişman-zayıf, sarı-kahverengi-siyah-beyaz saç) ünitenin adından yola çıkıldığında uyumsuz görünmektedir. Bu anlamda kitabın sonraki baskılarında bu ünite için daha kapsayıcı bir isim tercih edilmesi önerilebilir. Kitabın dinleme çalışmalarının CD kullanılarak yapılacak olması öğrencilere ve öğreticilere zaman zaman zorluk yaşatabilir. Bu noktada son zamanlarda hazırlanan Türkçe öğretim setlerindeki (Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitapları gibi) QR kodu uygulamalarının kitabın yeni baskılarında kullanılması önerilebilir. Ayrıca incelenen kitabın bir çalışma kitabının hazırlanması da öğrenciler için faydalı olabilir. Alan yazında Ömeroğlu (2016), Özdemir ve Kırıl (2020) gibi çalışmalarda kitap yazarlarına çeşitli tavsiyeler verildiği görülmektedir. İncelenen kitap ve alan yazındaki bu öneriler dikkate alındığında teknolojinin gelişmesi, eğitim teknolojisindeki yeniliklerin ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin artması sonucunda yabancı öğrenciler için AI öncesinde hazırlanacak ders materyallerinin teknoloji tabanlı öğretim için zenginleştirilmesi önerilebilir.

Sonuç olarak “İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı”nın alan yazında AI öncesi seviye dikkate alınarak okuryazarlık kazandırma amacıyla hazırlandığı ve dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Kitabın alan yazında yeni çalışmalara kaynaklık edeceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Altunkaya, H. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Eğitimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6(3), 198-207.
- Appelbaum, S. (2011). *First French Reader: A Beginner's Dual Language Book*. New York: Dover Publications.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 311-317.
- Barın, E.; Çobanoğlu, Ş.; Ateş, Ş.; Balcı, M. ve Özdemir, C. (Ed.) (2015). *Yedi İklim Türkçe AI Seviyesi*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.
- Bölükbaş F. ve Yılmaz, M. Y. (Ed.) (2020). *Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı AI*. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Buz, Y. (2002). *Pocket English Grammar*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- CEFR (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Companion Volume with New Descriptors*. Fransa: Council of Europe (Avrupa Konseyi).
- Çiftçi, Ö. ve Demirci, R. (2019). Alfabe Farklılıklarının Yabancılar Türkçe Öğretimindeki Etkisi. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 7(19), 96-127.
- Flores, A. (1964). *First Spanish Reader: A Beginner's Dual Language Book*. New York: Bantam Books.
- Karakuzu, M ve Takkaç, M. (Ed.) (2011). *Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yabancı Dil 1-2*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Kırıl, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(15), 170-189.
- Kurt, M. ve Temur, N. (Ed.) (2016). *Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe AI Temel Düzey*. Ankara: Başak Matbaa.
- Kurudayıoğlu, M. ve Zorpuzan, R. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Öğretimine Dair Öğretmen Bilişleri. *International Journal of Language Academy*, 6(3), 179-193.
- Melanlioğlu, D. (2016). Yabancı Öğrenciler için Dinleme Becerisine Yönelik Üstbilişsel Dereceli Puanlama Anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 1206-1229.
- Ömeroğlu, E. (2016). Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının İncelenmesi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), (Danışman: Prof. Dr. İsmail Güleç), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı.

-
- Özdemir, S. ve Kıral, U. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan İstanbul A1 ve A2 Ders Kitaplarının Sorularının İncelenmesi, 4. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2020). <https://bit.ly/3z7czys> adresinden 15.06.2021 tarihinde erişildi.
- Polat, Y.; Köse, D.; Peçenek, D. ve Durmuş A. O. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe İlk Kazanımları için Başvuru Rehberi A1 Öncesi*. Yunus Emre Enstitüsü ve Kurmay. <https://bit.ly/3z4Nxjs> adresinden 15.06.2021 tarihinde erişildi.
- Şengül, K. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Alfabe Sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 325-339.
- Uzun, G. L. (Ed.) (2021). *İlk Adım Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yetişkinler İçin Türkçe-Arapça Çift Alfabeli İlk Okuma-Yazma Kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Uzun, N. E. (Ed.) (2017). *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı Temel: A1-A1 Seviyesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
-